DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

№ 7 | Warszawa, dnia 1 września 1929 roku | Rok XI

58.

K.III.10352.

OKÓLNIK

W SPRAWIE EKONOMICZNEJ DZIAŁALNOŚCI URZĘDÓW KONSULARNYCH.

Sytuacja gospodarcza kraju z wciąż ujemnym bilansem handlowym wymaga zwrócenia specjalnej uwagi wszystkich organów Rządu na ekonomiczną działalność.

W pierwszym rzędzie wymaga się wzmożenia ekonomicznej działalności urzędów konsularnych, powołanych i posiadających wszelkie dane do przyczynienia się do zwiększenia polskiego eksportu.

Wobec dodatnio zorganizowanej administracyjnej działalności konsulatów, Ministerstwo Spraw Zagranicznych w obecnej chwili uważa za zadanie pierwszorzędnej wagi uporządkowanie i spotęgowanie ekonomicznej działalności swych organów.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Zagranicznych uznało za konieczne:

1) zreformowanie w centrali organizacji zagranicznej służby ekonomicznej;

2) wyraźne ustalenie zakresu działalności konsulatów i radców handlowych;

3) zreformowanie działalności sprawozdawczej urzędów.

Ad 1) Celem ześrodkowania i należytej ewidencji ekonomicznej działalności konsulatów Referat Taryfowo-Finansowy (K.III.c.) przekształca się na **Referat Ekonomiczno-Finansowy.**

Zadaniem Referatu, poza dotychczasową jego kompetencją, będzie: a) ujednostajnienie instruowania konsulatów w dziedzinie ekonomiczno-gospodarczej, b) kontrola działalności gospodarczej konsulatów, c) współdziałanie we współpracy konsulatów z czynnikami gospodarczemi w kraju oraz d) czuwanie nad należytem wyzyskaniem sprawozdań gospodarczych konsulatów.

Nie zmieniając dotychczasowego systemu korespondencji z organami gospodarczemi kraju, M. S. Z. zarządza nadsyłanie do Wydziału K.III. (Referąt c.) odpisów wszystkich raportów bieżących i specjalnych oraz tej korespondencji z organizacjami gospodarczemi i firmami prywatnemi, które zawierać będą informacje ogólne lub wymagać będą współdziałania Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Ocena działalności ekonomicznej urzędów konsularnych, dotychczas dokonywana przez Międzyministerjalną Komisję Opinjodawczą, będzie zorganizowana na innych zasadach.

Ad 2) Odbyty w lutym Zjazd Radców Handlowych wykazał szereg braków organizacyjnych w dziedzinie podziału kompetencji między radcami handlowymi i konsulatami.

Opierając się na materjałach powyższego zjazdu, opracowało Ministerstwo Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, Ministerstwem Skarbu oraz Państwowym Instytutem Eksportowym odpowiednie instrukcje, które się dołącza do niniejszego okólnika.

Ad 3) W związku z koniecznością przystosowania działalności ekonomicznej konsulatów do potrzeb praktyczno-gospodarczych zmienia się charakter raportów.

Główny nacisk kładzie się na raporty bieżące i specjalne, dotyczące wszelkich aktualnych możliwości (przedewszystkiem zbytu polskich produktów oraz możności korzystnego nabywania surowców i wyrobów zagranicznych), konjunktur i przejawów życia gospodarczego, które mogłyby być praktycznie użyteczne dla przemysłu i handlu oraz życia gospodarczego Polski.

Raporty roczne, jako nieodpowiadające wymaganiom „komercjalizacji" akcji sprawozdawczej, z reguły nieaktualne i oświetlające zagadnienia pod wąskim geograficznym kątem widzenia terytorjalnej kompetencji urzędu, tracą swą wartość praktyczną i nie odpowiadają pod względem praktycznej użyteczności ogromowi pracy, wkładanemu nieraz przez konsulaty przy ich opracowywaniu.

Z powyższych względów kasuje się raporty roczne. Obowiązek ich nadsyłania dotyczyć będzie nadal jedynie radców handlowych, a każdy nowomianowany na dany urząd konsul winien będzie nadesłać po zaznajomieniu się z terenem monograficzno-gospodarczym raport o swym okręgu urzędowania.

Przy opracowywaniu raportów konieczne jest podawanie **źródeł,** które posłużyły za materjał do raportu, oraz wymienienie osoby **referenta.**

Przy udzielaniu informacyj, dotyczących polskich przepisów celnych i kolejowych, szczególnie o wysokości ceł na poszczególne towary, o zakazach przywozu i wywozu towarów oraz stawkach kolejowych, wskazana jest bardzo wielka oględność. Konsulaty winny zwracać uwagę na obowiązujące w tej dziedzinie przepisy, które drukowane są w Dzien-

niku Ustaw Rz. P. oraz w Monitorze Polskim; zarówno ustawy jak i rozporządzenia odnośnych ministerstw drukowane są również w tygodniku Przemysł i Handel i Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu oraz specjalnych wydawnictwach: Taryfa Celna i Zbiór Przepisów Celnych.

Oceniając w pełni dotychczasową działalność urzędów konsularnych w dziedzinie gospodarczej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych oczekuje, że, opierając się na nowych wytycznych, ustalonych przez Ministerstwo, oraz w zrozumieniu doniosłości pracy na terenie gospodarczym, urzędy konsularne całą energię swoją skierują ku zreorganizowaniu jej w myśl nowych przepisów.

W z. Ministra

(—) Alfred Wysocki

Podsekretarz Stanu.

ZNOSI SIĘ:

1) Okólnik Nr. 190 z 1/IX 1925 w sprawie zapoznawania się podległych M. S. Z. urzędów zagranicą ze stosunkami gospodarczemi w kraju.

2) Okólnik z 3/IX 1925 (Dz. Urz. M. S. Z. Nr. 8, poz. 90) w sprawie wyzyskania emigracji dla celów ekspansji gospodarczej.

3) Okólnik z 3/IV 1927 (Dz. Urz. M. S. Z. Nr. 3, poz. 25), dotyczący sprawozdań ekonomicznych.

4) Okólnik z 16/XI 1927 (Dz. Urz. Nr. 9, poz. 96), dotyczący udzielania informacyj gospodarczych przez urzędy konsularne.

5) Okólnik z 29/XI 1927 Nr. M.K.O.200 o podawaniu źródeł w raportach.

6) Okólnik Nr. 12 z 24/I 1928 w sprawie zmiany adresata, otrzymującego sprawozdania ekonomiczne.

7) Okólnik Nr. 61 z 20/III 1928 w sprawie udzielania informacyj urzędom państwowym.

8) Okólnik z 16/IV 1928 (Dz. Urz. Nr. 6, poz. 43), w sprawie przestrzegania rozdzielnika w sprawozdaniach i informacjach ekonomicznych.

9) Okólnik Nr. 93 z 21/VI 1928 (oraz Dz. Urz. Nr. 8, poz. 55) w sprawie bieżących sprawozdań ekonomicznych.

10) Okólnik Nr. 106 z 11/VII 1928 w sprawie przesyłania sprawozdań gospodarczych do Departamentu Handlowego Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

11) Okólnik z 28/IX 1928 (Dz. Urz. Nr. 10, poz. 81) w sprawie referatów ekonomicznych.

59.

INSTRUKCJA

W SPRAWIE CZYNNOŚCI RADCÓW HANDLOWYCH.

Art. I.

1) Radca handlowy jest referentem i doradcą posła we wszystkich sprawach ekonomicznych i łącznikiem z Ministerstwem Przemysłu i Handlu.

2) Radca handlowy podlega bezpośrednio kierownikowi urzędu dyplomatycznego, jako pełnomocnemu reprezentantowi Rządu polskiego na terenie danego państwa.

3) Radca handlowy wchodzi w skład korpusu dyplomatycznego, jako członek poselstwa Rzeczypospolitej i jako taki występuje nazewnątrz.

Art. II.

1) Radca handlowy informuje posła o całokształcie spraw gospodarczych w najszerszem tego słowa znaczeniu.

2) Radca handlowy uzyskuje od posła wskazówki co do polityki Rządu w stosunku do danego państwa i dostosowuje do nich prace w powierzonym mu zakresie.

3) Radca handlowy przedstawia posłowi do aprobaty i ewentualnego podpisu sprawy o zasadniczem znaczeniu oraz wszystkie ważniejsze raporty i telegramy, wysyłane do władz centralnych; odpisy winny być kierowane do M. S. Z. Departament Polityczno-Ekonomiczny, M. S. Z. Departament Konsularny, M. P. i H. i Min. Skarbu.

4) Jeżeli w miejscu urzędowania radcy handlowego niema poselstwa, radca handlowy winien przesyłać posłowi odpisy swych raportów i sprawozdań oraz zwracać się doń po instrukcje w sprawach, które uzna za mające zasadnicze znaczenie, oraz w sprawach o charakterze politycznym.

Art. III.

1) Do kompetencji i czynności radców handlowych należą: sprawy ogólnej polityki ekonomicznej, sprawy traktatów handlowych i umów gospodarczych między państwami, ogólne kierownictwo i prowadzenie propagandy gospodarczej, ogólne kierownictwo i prowadzenie w swoim zakresie akcji, mającej na celu popieranie eksportu polskiego, stosunki z władzami centralnemi i centralnemi organizacjami gospodarczemi, sprawy finansowe, nie wymagające specjalnego mandatu Ministerstwa

Skarbu oraz wymagające tego mandatu w jego ewentualnych granicach.

2) Sprawy, związane z umowami gospodarczemi o znaczeniu państwowem, zastrzeżone są w krajach, w których istnieje urząd radcy handlowego do jego wyłącznej kompetencji. Konsulaty zajmować się mogą temi sprawami na zlecenie posła, uzgodnione z władzami centralnemi lub na zlecenie tych władz.

3) W dziedzinie propagandy gospodarczej i akcji popierania eksportu, w tych wypadkach, kiedy konsulat zamierza poczynić kroki, pociągające za sobą zaangażowanie się, czy to polskich sfer gospodarczych czy też Rządu, odnośna akcja winna być uzgodniona z radcą handlowym, o ile nie wynika z polecenia władz centralnych lub nie była z niemi uzgodniona. W każdym razie w tych wypadkach radca handlowy winien być powiadomiony o akcji konsulatu. Do tego rodzaju akcji należą między innemi w pierwszym rzędzie: organizowanie udziału Polski w targach i wystawach, udział Polski w publikacjach zagranicznych, organizowanie firm polskich zagranicą.

Art. IV.

1) Podział czynności między radcą handlowym a konsulatami na terytorjum jego urzędowania wynika z powyższego określenia kompetencji radcy handlowego i z instrukcyj, określających działalność gospodarczą konsulatów.

2) W wypadkach, w których wymienione instrukcje nie dają podstawy do ścisłego podziału, rozstrzyga poseł Rz. P.

3) W zasadzie sprawy o znaczeniu ogólno-państwowem powinny być pozostawione radcy handlowemu, podczas gdy opieka nad interesami specjalnemi i indywidualnemi należy do konsulatów.

Art. V.

Instrukcja niniejsza nie dotyczy sytuacji służbowej radców handlowych i ich stosunku do władz i urzędów centralnych.

W z. Ministra

(—) Alfred Wysocki

Podsekretarz Stanu.

60.

INSTRUKCJA

W SPRAWIE CZYNNOŚCI GOSPODARCZYCH URZĘDÓW KONSULARNYCH.

Ustęp I. W myśl ustawy z 11 lutego 1924 o organizacji konsulatów i o czynnościach konsulów (Dz. Urz. M. S. Z. Nr. 10 z 1924, poz. 126), jednem z najważniejszych zadań konsulów jest **obrona interesów gospodarczych Rzeczypospolitej Polskiej.** W rozwinięciu art. 22 wspomnianej ustawy do **obowiązków konsulów** w dziedzinie ekonomicznej należy:

1) badanie stanu i rozwoju warunków gospodarczych okręgu czy kraju urzędowania ze szczególnem uwzględnieniem jego właściwości polityczno lub geograficzno-ekonomicznych;

2) składanie źródłowych i nadających się do praktycznego wyzyskania sprawozdań o ważniejszych przejawach z dziedziny ekonomicznej i społecznej; informowanie o zjawiskach gospodarczych ogólnych i incydentalnych, mogących mieć wpływ na rozwój lub racjonalizację stosunków handlowych Rzeczypospolitej Polskiej z danym okręgiem lub krajem; inicjowanie bezpośrednich stosunków handlowych z Polską;

3) propaganda polskiego eksportu i przygotowywanie zbytu dla polskich towarów; nadzór i ocena przebiegu operacyj handlowych z Polską.

4) akcja w kierunku należytego wyzyskania emigracji polskiej lub polskich grup mniejszościowych okręgu urzędowania konsula przez konsolidację ich stanu gospodarczego, zainteresowanie ich polskim towarem, inicjatywę i celowe współdziałanie w tworzeniu się polskich (lub polsko-mieszanych) przedsiębiorstw handlowych, mających na celu nawiązanie stosunków importowo-eksportowych z Polską i t. d.).

Ustęp II. Wobec powyższego, działalność ekonomiczna konsulów rozpada się na czynności:

1) obserwacyjne,
2) sprawozdawczo-informacyjne,
3) propagandowe,
4) handlowe,
5) interwencyjne,
6) gospodarczo-administracyjne.

Działalność obserwacyjna. a) Badanie stanu i właściwości gospodarczych danego okręgu lub kraju odbywać się powinno przedewszystkiem w jak najbliższym kontakcie z miejscowemi sferami gospodarczemi, zwłaszcza temi, które mogą okazać zainteresowanie stosunkami handlowemi z Polską.

b) Badanie prasy gospodarczej i fachowej, sporządzanie wyciągów i wycinków na użytek urzędu lub kraju powinno się od-

bywać pod kątem widzenia aktualnych i życiowych wymagań życia gospodarczego lub społecznego Polski.

c) Baczne studjowanie rezultatów, dokonanych lub dokonywających się tranzakcyj z Polską, powinno być prowadzone pod kątem widzenia stałości, bezpośredniości i handlowo-politycznego znaczenia wymiany, przyczem zalety i wady istniejących stosunków powinny być podstawą odpowiednich wniosków.

d) Badanie ogólnych metod kraju urzędowania, mających na celu wzmożenie jego eksportu oraz poczynań konkurencyjnych dla polskich gałęzi eksportu.

Działalność sprawozdawczo-informacyjna.

a) Konsulowie składają wyczerpujące sprawozdania o życiu gospodarczem okręgu czy kraju urzędowania. System sprawozdań gospodarczych określa specjalna instrukcja.

b) Poza tem konsulowie są zobowiązani udzielać na żądanie informacyj, zwłaszcza gospodarczych obywatelom, organizacjom gospodarczym, instytucjom handlowym polskim. Informacje te winny być możliwie dokładne, szczegółowe i troskliwie zebrane. Przedmiotem informacyj mogą być wszelkie sprawy, które są w możności ułatwić polskim eksporterom i przedsiębiorcom handlowym nawiązanie stosunków z zagranicą i pierwszej tranzakcji handlowej.

c) Zagranicznym instytucjom handlowym i obcym obywatelom informacje mogą być udzielane we wszystkich sprawach, które są w możności polskim eksporterom lub importerom ułatwić nawiązanie stosunków handlowych.

d) Informacje o solidności i wypłacalności firm zagranicznych czy też krajowych nie mogą być udzielane. W razie otrzymania podobnego zapytania należy podawać jedynie adresy instytucyj, udzielających takich informacyj. Zakaz ten jednak nie może być stosowany wobec urzędów państwowych, gdyż wchodzi w grę stosunek urzędowy, a więc udzielać takich informacyj można np. P. I. E., o ile pochodzą z pewnych źródeł.

e) Jeżeli udzielenie informacyj wymaga dłuższego czasu, należy o tem zawiadomić petenta, podając przypuszczalny termin załatwienia; jeżeli załatwienie pociągnie za sobą koszty, nieprzewidziane przez petenta, należy żądać pokrycia wydatków zgóry.

f) Informacje, których udzielenie nasuwałoby wątpliwości urzędowi, winny być przesłane do M. S. Z. K. III. c. wraz z kopją podania.

Nie należy:

1) udzielać wiadomości, mających charakter stałego informowania jakiejkolwiek instytucji lub osoby prywatnej, t. zn. korespondencji, wychodzącej poza ramy poszczególnych wypadków, w których dane instytucje lub osoba zwracały się do urzędu;

2) wydawać jakichkolwiek stałych i regularnych albo doraźnych komunikatów, biuletynów, przeglądów gospodarczych, sprawozdań giełdowych, rynkowych i ogólno-ekonomicznych i t. p., przeznaczonych dla instytucyj rządowych, związków i osób prywatnych, chociażby były rozsyłane poufnie albo w ograniczonej liczbie i kategorji odbiorców bez aprobaty M. S. Z. w każdym poszczególnym wypadku.

Informacje, których udzielenie ma charakter popierania jakiejkolwiek osoby albo instytucji handlowej polskiej lub zagranicznej, wymagają również uprzedniej zgody M. S. Z.

Działalność propagandowa.

Konsulowie winni w bardzo energiczny sposób współdziałać w nawiązywaniu stosunków gospodarczych kraju urzędowania z Rzecząpospolitą Polską, a mianowicie: informować miejscowe czynniki gospodarcze i prasę o życiu i ustawodawstwie gospodarczem Polski, przeciwdziałać wrogiej Polsce propagandzie na tle ekonomicznem, współdziałać propagandzie targów i wystaw krajowych, urządzać w miarę możności i w porozumieniu z M. S. Z. wycieczki miejscowych sfer gospodarczych do Polski, współdziałać z emigracją polską na gruncie gospodarczym i t.p.

Działalność handlowa.

Konsulowie powinni:

a) Współdziałać w nawiązywaniu stosunków handlowych między Polską a krajem urzędowania. Współdziałanie to obejmować powinno wszystkie czynności, zabiegi i prace, jakie mogą być użyteczne i celowe dla należytego wykonania tych zadań. W szczególności powinni konsulowie, przez szybkie udzielanie źródłowych i aktualnych wiadomości o nadarzających się okazjach handlowych, wzmagać zainteresowanie polskich sfer przemysłowych i handlowych dla obrotów z danym rynkiem. Szczególną uwagę poświęcić należy wczesnemu notyfikowaniu ogłaszanych w danym kraju lub okręgu przetargów lub aukcyj i udzielaniu pomocy polskim firmom lub ich zastępcom przy uzyskiwaniu dostaw.

b) Ułatwiać prace badawcze odwiedzającym kraj urzędowania popolecanym przez urzędy centralne delegatom zrzeszeń gospodarczych lub firm polskich.

c) Otaczać opieką firmy polskie, istniejące w kraju urzędowania, i dopomagać przy tworzeniu się nowych bądź polskich, bądź polsko-mieszanych.

d) Badać działalność polskich przedsiębiorstw handlowych i ułatwiać tworzenie nowych przedstawicielstw.

e) Udzielać importerom zagranicznym ścisłych i rzeczowych informacyj o stanie produkcji polskiej i polskich możliwościach eksportowych.

f) Badać racjonalne i ze stanowiska gospodarstwa polskiego właściwe drogi transportowe dla polskiego eksportu i importu, ze szczególnem uwzględnieniem użycia polskich portów, kolei i przedsiębiorstw

spedycyjnych i dociekać ewentualnie przyczyn niekonkurencyjności tych czynników w stosunku do obcych.

g) Współdziałać w racjonalizacji finansowania wymiany z Polską i badać możności rozszerzania jego podstaw.

Działalność interwencyjna.

W wypadkach koniecznych, w razie stwierdzonego naruszenia interesów obywateli polskich czy przedstawicieli firm polskich przy wykonywaniu przez nich zawodu kupieckiego czy przemysłowego, konsulowie winni, stosując się do praw i zwyczajów kraju urzędowania, interwenjować przed odpowiedniemi władzami miejscowemi.

Działalność gospodarczo-administracyjna.

W zakres obowiązków konsulów w dziedzinie gospodarczo-admistracyjnej wchodzą:

a) wizowanie świadectw pochodzenia oraz wystawianie wszelkiego rodzaju zaświadczeń dla celów handlowo-przemysłowych (rozporządzenie Nr. K. III. c. 1852 z 20.XI 1928 — Dz. Urz. M. S. Z. Nr. 12 z 1928, poz. 96);

b) czynności w stosunku do marynarki handlowej i wojennej (okólnik Nr. K.I. 592 z 26.IV. 1928 — Dz. Urz. M. S. Z. Nr. 6 z 1928, poz. 50).

Ustęp III.

Przy pełnieniu funkcyj natury ekonomicznej konsulowie podlegają posłowi Rzeczypospolitej, akredytowanemu przy rządzie kraju urzędowania w tym sensie, iż powinni wypełniać wszelkie polecenia posła, informować go o swej działalności, przesyłać mu odpisy ważniejszych raportów i poza tem zwracać się do niego o wskazówki i instrukcje w sprawach, mających charakter polityczno-ekonomiczny, oraz w tych, które sami uznają za szczególnie ważne.

Konsulowie winni szczególnie blisko współdziałać z Państwowym Instytutem Eksportowym, który, jako instytucja specjalnie powołana do inicjowania i ulepszania eksportu polskiego, winien otrzymywać od konsulatów wszelkie związane z powyższą akcją informacje (patrz okólnik Nr. P. IV. E. 621 z 19.I.1928 — Dz. Urz. M. S. Z. Nr. 1 z 1928, poz. 3).

Konsulowie winni również utrzymywać jak najściślejszy kontakt z organizacjami gospodarczemi Rzeczypospolitej Polskiej.

Zarówno z Ministerstwem Przemysłu i Handlu jak i Państwowym Instytutem Eksportowym oraz innemi kompetentnemi władzami i organizacjami gospodarczemi urzędy konsularne winny korespondować bezpośrednio, nadsyłając jednocześnie odpisy pism do Ministerstwa Spraw Zagranicznych (K. III. c.).

SPRAWOZDANIA EKONOMICZNE.

Uchylając wszystkie dotychczasowe przepisy, dotyczące sprawozdań ekonomicznych, zarządzam, co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

1) Sprawozdawcza działalność urzędów zagranicznych Rzeczypospolitej w dziedzinie ekonomicznej obejmuje:

sprawozdania bieżące,
sprawozdania specjalne,
sprawozdania morskie.

2) Ponadto każdy nowoutworzony konsulat winien będzie nadesłać, po zaznajomieniu się z terenem monograficzno-gospodarczym, raport o swym okręgu urzędowania.

3) Sprawozdania winny być rozsyłane ściśle i wyłącznie według planów i rozdzielników, przewidzianych w niniejszym okólniku, których sprawozdawcy nie mają prawa rozszerzać.

ROZDZIAŁ II.

Sprawozdania bieżące.

§ 2.

1) Sprawozdania bieżące nadsyłają wszystkie urzędy konsularne.

2) Celem sprawozdań bieżących jest doraźne, szybkie informowanie o wszelkich przejawach życia gospodarczego. Wysyłać je należy bezzwłocznie po otrzymaniu wiadomości, mającej być ich tematem.

Wiadomości szczególnie ważne lub pilne, które przez opóźnione wysłanie lub przez wysłanie pocztą tracą na aktualności mogą być komunikowane w drodze telegraficznej; wiadomości, których krytyczne omówienie wymaga dłuższego czasu, winny być uprzednio komunikowane w formie krótkiej notatki.

§ 3.

1) W formie sprawozdań bieżących winny być podawane do wiadomości powołanych urzędów centralnych wszystkie te bieżące spostrze-

żenia, dotyczące faktów pozytywnych oraz obserwacyj, które mogą mieć znaczenie dla gospodarstwa narodowego. Sprawozdania bieżące mają zasadniczo służyć celom praktycznym, a w ślad za tem ich obfitość i właściwy dobór tematów mają większe znaczenie, aniżeli strona metodologiczna i redakcyjna.

2) Sprawozdania bieżące mają obejmować wszelkie zagadnienia gospodarcze, ze szczególnem jednak uwzględnieniem potrzeb naszej ekspansji gospodarczej. Dobór tematów pozostawiam kierownikom urzędów, na których nakładam obowiązek czuwania, aby żadna ze spraw, ważnych dla życia gospodarczego Polski, nie została pominięta. Odnośne inicjatywy, nadchodzące z kraju, winny być uwzględniane z całą ścisłością.

3) Nie ograniczając inicjatywy sprawozdawców co do treści sprawozdań bieżących, podaję niżej szereg tematów, które obok wszelkich innych spraw i zagadnień, interesujących życie gospodarcze Polski, mogą być przedmiotem raportów:

a) Rynek surowców i towarów; charakterystyka położenia i tendencja rynku, zarówno wewnętrznego jak i pod względem przywozu oraz wywozu;

b) rynek pieniężny i kapitałowy: tendencje i ważniejsze wydarzenia na tym rynku. Waluta, bank emisyjny, obieg pieniężny, bankowość, giełda, kursy akcyj, emisja kapitałów, ruch oszczędnościowy, zaciągane i udzielane pożyczki oraz pertraktacje w sprawach pożyczkowych: preliminarz budżetowy oraz rzeczywiste dochody i wydatki: zmiana uposażenia urzędników państwowych; działalność i wyniki finansowe monopolów i przedsiębiorstw państwowych; sprawozdania z rynku spirytusowego, solnego i zapałczanego w związku z możliwościami wywozowemi naszych monopolów, sprawozdania z rynku tytoniowego w związku z polityką zakupu surowców; zmiany w ustawodawstwie monetarnem, podatkowem, celnem, bankowem, akcyjnem, czekowem, wekslowem i t. d. wraz z załączeniem, o ile możności, odnośnych ustaw, rozporządzeń, taryf, instrukcyj i t. d.;

c) ustawodawstwo społeczne i rynek pracy: stan bezrobocia, strajki, lokauty i ich wpływ na nasz przywóz jak i wywóz; wysokość płac zarobkowych, ośmiogodzinny dzień pracy, ruch zawodowy, imigracja i t. p.;

d) rynek asekuracyjny, nowe zjawiska i zamierzenia w tej dziedzinie, ubezpieczenia kredytów eksportowych, finansowanie i konsumcja i t. p.;

e) położenie i stan rolnictwa, górnictwa, hutnictwa i przemysłu, produkcja i warunki, w jakich pracują te gałęzie życia gospodarczego, najważniejsze momenty, poczynania i dążenia w tych dziedzinach;

f) polityka handlowa i przemysłowa oraz jej tendencje; projekty i ustawodawstwo celne, przepisy specjalne i t. p.;

g) poczynania rządowe i prywatne, mające na celu zwiększenie eksportu jak i ograniczenie importu; zarządzenia dumpingowe i antydumpingowe;

h) komunikacja i żegluga; polityka kolejowa, taryfy przewozowe, ulepszenia organizacyj pomocniczych, jak: chłodnie, silosy i t. p.; tranzyt, współzawodnictwo kolei z innemi środkami lokomocji i korzyści stąd dla przewozu polskich towarów, przedsiębiorstwa spedycyjne i t. p.;

i) kartele, syndykaty, fuzje i t. p.; zmiany w ugrupowaniu ważniejszych przedsiębiorstw, upadłości i t. p.;

j) projekty wystaw towarów, targi, zjazdy i kongresy, wycieczki naukowe, ruch turystyczny i sposoby jego popierania i jego znaczenie oraz wpływ na bilans płatniczy;

k) ważniejsze zjawiska życia naukowego, wynalazki, zebrania naukowe i t. p.;

l) literatura ekonomiczna, wskazywanie wydawnictw wszelkiego rodzaju, zasługujących na uwzględnienie, księgi informacyjne, zbiory usansów i zwyczajów handlowych i t. p.

4) Przykłady powyższe nie są generalnemi wskazówkami dla wszystkich urzędów, lecz mają służyć dla wykazania skali zainteresowań urzędów odnośnie do spraw gospodarczych, mogących interesować Polskę.

Tematy raportów powinny więc być dobierane i opracowywane z punktu widzenia użyteczności dla polskich sfer gospodarczych — czynnik praktyczny winien odgrywać w nich pierwszorzędną i dominującą rolę.

5) W sprawozdaniach bieżących mogą być traktowane kwestje poufne, a nawet tajne; takie kwestje winny być podawane na osobnych kartkach z odpowiednią adnotacją na widocznem miejscu.

6) Każde sprawozdanie winno obejmować tylko jeden temat; łączenie dwu lub więcej tematów w jednem sprawozdaniu jest niedopuszczalne.

§ 4.

1) Sprawozdania bieżące należy wysyłać według następującego planu:

a) właściwy dla danej sprawy wydział Departamentu Polityczno-Ekonomicznego M. S. Z. (P. I. L., P. II., P. III. lub P. IV.),

b) M. S. Z. Departament Konsularny, Wydział K. III. c. (2 kopje),

c) Ministerstwo Przemysłu i Handlu,

d) właściwe dla danej sprawy ministerstwo lub inne urzędy centralne,

e) Państwowy Instytut Eksportowy.

2) Właściwemi ministerstwami oraz innemi urzędami centralnemi są:

a) Ministerstwo Skarbu—dla spraw finansowych, celnych i podatkowych.

b) Ministerstwo Rolnictwa — dla spraw rolnictwa, produkcji roślinnej i zwierzęcej, leśnictwa, rybołówstwa, spraw weterynaryjnych, filopatalogicznych, kredytu rolniczego, ruchu spółdzielczego, organizacji handlu produktami rolnemi, produkcji handlu nawozami sztucznemi i maszynami rolniczemi oraz stosunków handlowo-rolniczych z Polską.

c) Ministerstwo Komunikacji—dla spraw kolejowych i aeronautycznych i wogóle komunikacyjnych tudzież turystyki i automobilizmu.

d) Ministerstwo Robót Publicznych—dla spraw, dotyczących pomiarów kraju, żeglugi śródlądowej, regulacji rzek, meljoracji i budowy zbiorników automobilizmu, budownictwa architektonicznego, drogowego i mostowego, turystyki i elektryfikacji.

e) Ministerstwo Poczt i Telegrafów—dla spraw poczty, telegrafu, telefonu i radjokomunikacji.

f) Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej—dla spraw ustawodawstwa społecznego i rynków pracy, strajków, opieki społecznej i ubezpieczeń oraz kosztów utrzymania.

g) Urząd Emigracyjny—dla spraw emigracyjnych oraz spraw, wymienionych wyżej pod f).

h) Główny Urząd Statystyczny—dla spraw, dotyczących organizacji statystyki oficjalnej i nieoficjalnej.

i) Oddział II Sztabu Głównego—dla spraw przemysłu wojennego i handlu materjałem wojennym oraz dla spraw przemysłu chemicznego, samochodowych i komunikacyjnych.

2) Oryginał sprawozdania (z podpisem sprawozdawcy) otrzymuje ten z pośród wydziałów Departamentu Polityczno-Ekonomicznego M.S.Z., do którego terytorjalnej kompetencji należy urząd, wysyłający sprawozdanie; pozostali odbiorcy otrzymują kopję (bez podpisu) ze wzmianką „kopja", zaopatrzoną w list wysyłkowy (lettre d'envoi), podpisany jak oryginał.

3) Każde sprawozdanie winno być zatytułowane: „Bieżące sprawozdanie ekonomiczne Nr. ....

4) Plan wysłania (rozdzielnik) winien być uwidoczniony na każdym egzemplarzu; powtarzanie adresów poszczególnych adresatów jest zbyteczne.

ROZDZIAŁ III.

Sprawozdania specjalne.

§ 5.

1) Przedmiotem sprawozdań specjalnych, które winny mieć charakter monograficzny, jest bardziej szczegółowe rozwinięcie i pogłębienie tematów, poruszonych w sprawozdaniach bieżących, które mają bardziej doniosłe znaczenie.

2) Tematy i terminy wysyłania sprawozdań specjalnych pozostawiam uznaniu kierowników urzędów.

3) Do sprawozdań specjalnych stosują się odpowiednie postanowienia §§ 3 i 4.

ROZDZIAŁ IV.

Sprawozdania morskie.

§ 6.

1) Przedmiotem sprawozdań morskich jest polityka morska (żeglugowa i portowa), ze szczególnem uwzględnieniem rozwoju żeglugi w danym kraju, budownictwa okrętowego, handlu morskiego, rybołówstwa morskiego, tonażu, ruchu statków towarowych i osobowych, z uwzględnieniem momentów emigracyjnych i imigracyjnych (opłat portowych, stewardowskich, pilotowych, holowniczych i t. p.).

2) Nadsyłają je niezależnie od sprawozdań bieżących i specjalnych wszystkie urzędy konsularne, znajdujące się w miastach portowych, oraz te urzędy konsularne, w których okręgach leżą pierwszorzędne porty morskie.

3) Należy je sporządzać raz na rok i wysyłać najpóźniej 1-go lutego według następującego rozdzielnika:

a) właściwy dla sprawy wydział Departamentu Polityczno-Ekonomicznego M. S. Z.,

b) Departament Konsularny M. S. Z., K. I.

c) Departament Konsularny M. S. Z., K. III. c.,

d) Departament Morski M. P. i H.,

e) Komisarz Generalny Rz. P. w Gdańsku (2 egz.: 1 dla Urzędu Marynarki Handlowej przy Biurze Komisarza Generalnego Rz. P. w Gdańsku, 2 dla Senatu Wolnego Miasta Gdańska).

W z. Ministra

(—) Alfred Wysocki

Podsekretarz Stanu.

TREŚĆ: 58. Okólnik w sprawie ekonomicznej działalności urzędów konsularnych.— 59. Instrukcja w sprawie czynności radców handlowych. — 60. Instrukcja w sprawie czynności gospodarczych urzędów konsularnych. — Sprawozdania ekonomiczne.

Zakłady Drukarskie F. Wyszyński i S-ka, Warecka 15.

